Резолюція

міжнародної науково-практичної конференції «Професійна освіта та зайнятість осіб з особливими потребами: інноваційні підходи», 10-11 червня 2025 р., м. Львів

10-11 червня 2025 р. з ініціативи Лабораторії нових технологій та інновацій у спеціальній та інклюзивній освіті кафедри спеціальної освіти та фінансової підтримки ГО «Справа Кольпінга в Україні» у Львові відбулася міжнародна конференція «Професійна освіта та зайнятість осіб з особливими потребами: інноваційні підходи». Унікальна подія, яка об'єднала представників громадськості, працівників освіти, керівників та представників закладів освіти, науковців у питаннях доступності та інклюзії. Заклади середньої / спеціальної/ професійної освіти з територіальних громад Львівщини та громадські організації змогли презентувати свої напрацювання, закордонні колеги поділитися досвідом європейських практик у Польщі, Німеччині, Португалії.

Учасниками та співорганізаторами конференції були Катерина Островська, голова Товариства «Родина Кольпінга», м. Львів, завідувачка Лабораторії нових технологій та інновацій у спеціальній та інклюзивній освіті, докторка психологічних наук, професорка, Ігор Островський, член правління ГО «Справа Кольпінга в Україні», професор кафедри спеціальної освіти, Дмитро Герцюк, декан факультету педагогічної освіти, Леся Томаневич, головний спеціаліст відділу професійної освіти Департаменту освіти і науки ЛОДА. Перший день конференції проходив у Львівському національному університеті імені Івана Франка. Конференцію розпочав Іван Куньо, в.о. проректора з наукової роботи Університету. У конференції взяли участь Зоряна Фалинська, доцентка кафедри спеціальної освіти, кандидатка педагогічних наук, член Правління Товариства «Родина Кольпінга» Христина Сайко, доцентка кафедри спеціальної освіти, кандидатка психологічних наук; Олег Саламон, військовий капелан, презес ГО «Справа Кольпінга в Україні», асистент кафедри спеціальної освіти; Святослав Слободян член товариства «Родина Кольпінга», Леся Сікорська, доцентка кафедри спеціальної освіти, кандидатка психологічних наук, представники інших наукових інституцій міста Львова, директори закладів професійної (професійно-технічної освіти) з територіальних громад Львівщини, батьки молоді з особливими потребами. Другий день конференції проходив на майданчику Львівського професійно-технічного училища харчових технологій.

Напередодні прийняття Закону України «Про професійну освіту» питання супроводу учнів з особливими потребами у професійній освіті та їх зайнятість після закінчення навчання є особливо актуальним. Неперервність супроводу людей з особливими потребами, зокрема, з інвалідністю сьогодні набуває особливого значення, зважаючи на війну та її наслідки, які вимагають непересічних сміливих рішень, зокрема й від закладів професійної освіти.

В ході доповідей та організованих панельних дискусій були виділені певні проблемні моменти у сфері освітньої діяльності учнів з особливими потребами у закладах професійної (професійно-технічної) освіти:

- необізнаність викладачів, адміністрації закладів професійної (професійно-технічної) освіти з методами роботи з учнями з особливими потребами;
- відсутність фінансового механізму оплати праці асистентам майстра виробничо навчання (асистента викладача);
- відсутність системи підготовки асистентів майстра виробничо навчання у закладах вищої освіти;
- обмежений вступ молоді (в т.ч. з особливими потребами) в заклади професійної (професійно-технічної) освіти;

- потенційне поповнення вихованців закладів професійної (професійно-технічної) освіти ВПО, які потребують спеціального супроводу;
- проблема перекваліфікації військовослужбовців, що повернулися з фронту внаслідок поранень та напрацювання методів роботи з цією категорією людей;
- обмежене фінансування закладів професійної (професійно-технічної) освіти з грантових програм, в т.ч. міжнародних.

Вирішення низки з цих проблем можливе на шляху репрезентації досвіду інклюзивних практик та їх впровадження в освітнє середовище, що включає:

- ✅ створення захищених майстерень та центрів денного перебування для професійної зайнятості осіб з ООП, яке широко розвиває Лабораторія нових технологій та інновацій у спеціальній та інклюзивній освіті кафедри спеціальної освіти у співпраці з ГО «Справа Кольпінга в Україні»;
- підготовка асистентів вчителя на базі Львівського університету, які можуть заповнити нішу асистентів майстра виробничо навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти;
- ✅ реалізація програм резильєнтності та перекваліфікації ВПО, ветеранів війни та інших вразливих категорій населення в територіальних громадах, які пропонують фахівці Ресурсних центрів ГО «Справа Кольпінга в Україні» у Львівській та інших областях Західної України;
- ✅ залучення міжнародних партнерів, в т/ч. через програми Еразмус+;
- ✅ проєктний менеджмент, самоменеджмент представників територіальних громад, який забезпечує:

– *Розвиток креативного мислення та самовираження*
– Грантові проєкти створюють простір/хаб/ осередок/ резиденцію для творчості, де молодь з ООП може розкрити власні здібності, уяву та індивідуальність. Це сприяє формуванню впевненості у собі та розвитку навичок самовираження, що важливо як у навчанні, так і в особистісному зростанні.
– *Соціалізація та включеність*
– Участь у командній творчій діяльності сприяє спілкуванню, роботі в групах, взаємодії з однолітками й викладачами. Це особливо важливо для молоді з ООП, оскільки допомагає подолати можливі відчуття ізоляціїї, інтегруватися у суспільство та налагодити соціальні зв'язки.
– *Підвищення мотивації до навчання*
– Участь у грантових проєктах підвищує інтерес до навчального процесу, оскільки учні/ здобувачі освіти бачать практичне застосування знань і вмінь. Це також дозволяє виявити нові здібності, які можуть стати основою для майбутньої професійної діяльності.
– *Розвиток життєвих і професійних навичок*
– Арт-терапевтичні проєкти часто включають організацію подій, виставок, презентацій, що сприяє розвитку навичок планування, комунікації, а також критичного мислення. Це зміцнює професійні компетентності молоді в рамках професійно-технічної освіти.
– *Доступ до нових ресурсів і можливостей*
– Грантові проєкти часто передбачають фінансування на матеріали та інструменти, можливості проведення майстер-класів та залучення фахівців в територіальні громади. Молодь з ООП отримує доступ до якісних ресурсів та новітніх методик, що значно збагачує навчальний досвід.

- *Психоемоційна підтримка та розвиток*
- Розвиток психотерапевтичних практик, який пропонує Лабораторія нових технологій та інновацій у спеціальній та інклюзивній освіті та широко впроваджує в територіальних громадах, позитивно впливає на емоційний стан, допомагає долати стреси, страхи та невпевненість. Це сприяє гармонійному психоемоційному розвитку молоді з ООП у безпечному та підтримуючому середовищі.

Завідувач Лабораторії Катерина Островська